

VA-INFO

VA-ledningsnett – www.ovalinfo.no – NR. 3 – SEPT. 2012

DENNE BOKEN BØR DU LESE: «2052»
«JEG KAN SPÅ STØRRE VA-
FOKUS FRA MYNDIGHETENE.
– RETT OG SLETT FORDI DE
BLIR NØDT!»

– Til nå noterer vi at den globale temperaturen har økt med knapt 1 grad. Og vi ser hvilke konsekvenser dette har for klima og værforhold. Ikke minst i Norge i form av voldsomme regnvær og oversvømmelser. Når temperaturene fortsetter å stige, vil klimaet bli enda vanskeligere og konsekvensene enda større. Derfor kan norsk VA-bransje trygt regne med økt aktivitet i fremtiden. Myndighetene vil rett og slett bli nødt til å investere i fornyelse og utbedringer. Men neppe i form av planmessige utbedringer – heller som ad hoc-bevilgninger, etter at skaden er skjedd, slik VA-bransjen kjenner til fra før.

Det mener BI-professor i klimastrategi Jørgen Randers, i en ny rapport til den globale tenketanken «The Club of Rome». Han var medforfatter av den verdenskjente boken «The Limits to Growth» (på norsk: Hvor går grensen?) som kom i 1972 med dystre spådommer om jordas og menneskehetens fremtid basert på avanserte regnemodeller som tok for seg så vel befolkningsvekst som økonomiske og

miljømessige sider av utviklingen. Boken er senere oppdatert flere ganger, og forleden – 40 år etter utgivelsen av første bok – kunne Randers presentere sin egen bok med spådommer for de neste 40 år. Boken heter greit nok «2052», med undertittel «A Global Forecast for the Next Forty Years».

– Jeg spør nå at vi om nye 40 år vil oppleve at befolkningsveksten i verden har stoppet opp og at folketallet har stanset på 8 milliarder. Rett og slett fordi moderne kvinner i storbymiljøer vil føde færre barn. Vi vil også oppleve at den voldsomme økonomiske veksten har flatet ut. Dermed vil forbruket av naturressurser ha stagnert slik at klodens ressurstilgang vil være tilstrekkelig. Dette er godt nytt i forhold til mange krisescenarier vi har sett tidligere. Men jeg er redd at forurensningene vil fortsette i uforminsket takt, slik at vi om 40 år vil ha økt temperaturen på kloden med 2 grader – og med 3 grader i 2080. Og det er dessverre ikke gode fremtidsvisjoner! I tillegg vil det være uakseptabelt mye fattigdom.

Huseiernes Landsforbund: **VI KREVER BEDRE VANN OG AVLØP – OG DET ER VI VILLIG TIL Å BETALE FOR!**

Med over 190 000 medlemmer er Huseiernes Landsforbund en tungvekt i samfunnsdebatten. Derfor vakte det oppsikt da forbundets direktør Peter Batta nylig gikk ut og ba om høyere regninger på vann og avløp – mot til gjengjeld å få bedre drikkevann og avløpssystemer som makter å ta unna avløpsvannet og rense det før det slippes ut i miljøet.

Batta ber også om bedre regelverk for ansvarsforholdene omkring drikkevann og avløp, slik at forbundets medlemmer skal slippe rettssaker for å få avklart hvor man skal rette krav når vannskadene er et faktum. Vannskader representerer i dag et større problem enn branner, ifølge forsikringsbransjen.

Vann- og avløpstjenester er som kjent finansiert av innbyggerne gjennom selvkost, og Batta slår fast at hans medlemmer er villige til å akseptere en større regning for bedre tjenester:

– Våre medlemmer er villige til å betale noen tusenlapper ekstra for å være sikret rent vann i hjemmene våre, sier Batta.

Ekstremværet aktualiserer nå i stadig større grad problemene med Norges dårlige VA-nett. Voldsomme nedbørmengder overbelaster kommunenes avløpssystemer, og Huseiernes Landsforbund har med seg både Finansnæringens Hovedorganisasjon, Norsk Vann og Kommunenes Sentralforbund (KS) i arbeidet for å få fart på den høyst nødvendige fornyelsen av nettene.

– Staten må ta ansvaret for å avklare hvor stort ansvar kommunene skal ha på vann- og avløpsområdet, sier adm. direktør Sigrun Vågeng i KS,

Peter Batta i Huseiernes Landsforbund ber om bedre vann og avløp for norske huseiere...og betaler gjerne en høyere regning for å få VA-nettet utbedret.

og får støtte av direktør Einar Melheim i Norsk Vann som slår fast at dagens statlige regelverk ikke gir kommunene nok spillerom til å finansiere klimatilpassede tiltak.

De fire organisasjonene går inn for at det nedsettes et lovutvalg snarest mulig for å utarbeide forslag til en sektorlov som avklarer både ansvarsforhold og finansiering. For å komme videre med saken, har organisasjonene bedt om et møte med miljøvernministeren for å drøfte situasjonen.

FAKTA OM VA-NETTET:

Kommunalt spillvannsførende avløpsnett er på 35 700 km. Medregnet offentlige overvannsledninger er lengden offentlige avløpsledninger ca. 51 000 km. Kommunalt vannett er på ca. 43 900 km. Kommunale vannverk leverte 483 liter per person og døgn. Virkelig forbruk i husholdninger er ca. 150 liter per person og døgn. Annet forbruk er ca. 80 l/p.d. Lekkasjer i vannettene blir da ca. 250 liter/p.d. Fornyelsen av avløpsnett per år var på ca. 0,44% i 2011. Fornyelsen av kommunalt drikkevannnett er i gjennomsnitt for årene 2009–2011 på ca. 0,6% per år. Ca. 1/3 av vannettet ligger i vannverk som praktisk talt ikke har noen fornyelse.

NETTFORNYELSER I 2011:

ULSTEIN KOMMUNE BEST PÅ AVLØPS- FORNYELSE – VOSS BEST PÅ DRIKKEVANN

Hvert år lager SSB dataoversikter over fornyet lengde nett. Basert på dette kan man selv regne ut fornyelsestakten for vann- og avløpsnettene. Nå foreligger resultatene for fjoråret – 2011 – og selv om fornyelsestakten (som vanlig) for landet totalt sett er for lav i forhold til nettene tilstand, er det gledelig nok enkelte kommuner som gjør en respektabel jobb:

Ulstein Kommune fornyet i fjor 2,8% av sitt avløpsnett – langt foran neste kommune på statistikken – mens Voss kommune tok en knusende førsteplass for fornyelse av drikkevannsnettet med hele 7,25%.

– Dette var hyggelig, mener driftssjef Nils Een i Voss. – Den høye fornyelsen er dels et resultat av en langsiktig plan, dels at vi har kunnet samarbeide med Statens Vegvesen som har hatt store veiprosjekter der vi har samarbeidet og fått anledning til å legge nye vannledninger i samband med anleggsarbeidet. Dette samarbeidet vil fortsette til langt ut i 2013, og derfor tror vi at vi vil få høye tall også i år og neste år.

Avdelingsingeniør Harald Øvereng i Ulstein kommune forteller at kommunen har en plan for fornyelse av røret, og her skjer det nå opptrappinger.

– Men i fjor måtte vi til med en stor og omfattende fornyelse av et gammelt avløpsrør som var i ferd med å bryte sammen, og derfor får vi nok ikke like høy fornyelsestakt i år, mener Øvereng.

Oval Opplysningsutvalget for VA-ledningsnett oversender blomster, diplomer og gratulasjoner til vinnerne. Vi har denne gang valgt å vise oversikt over de 10 beste kommunene i hver kategori (se tabeller) og konstaterer: Her er det fortsatt massevis av forbedringspotensiale!

Oval premierer hvert år de to kommunene som har vært mest aktive til å fornye ledningsnettene sine. Det premieres i to klasser: for drikkevannsnett og for avløpsnett. Vi har satt en nedre grense for konkurransen til kommuner med mer enn 3000 innbyggere når det gjelder vannettet – 5000 når det gjelder avløp.

10 på topp avløpsnett 2011

Kommune	Rank	% fornyelse 2011
Ulstein	1	2,8
Fræna	2	1,95
Horten	3	1,83
Nedre Eiker	4	1,56
Porsgrunn	5	1,56
Oslo	6	1,46
Fjell	7	1,44
Kristiansand	8	1,2
Sandefjord	9	1,18
Hadsel	10	1,18

10 på topp drikkevannsnett 2011

Kommune	Rank	% fornyelse 2011
Voss	1	7,25
Farsund	2	5,43
Aukra	3	3,88
Hole	4	2,74
Larvik	5	2,61
Radøy	6	2,58
Askim	7	2,56
Holmestrand	8	2,52
Ski	9	2,16
Vefsn	10	2,11

Vil du se hvor din kommune ligger på fornyelseslisten? Gå til nettstedet til Statistisk Sentralbyrå:

Avløp: http://www.ssb.no/var_kostr/
 Vann: http://www.ssb.no/vann_kostr/

I venstre «kolonne» står det «Flere tall i statistikkbanken». Her kan du få ut resultatet direkte under nivå 2, men siden dette viser et snitt for siste 3 år, må man gå til nivå 3 for å få tall for 2011. Det gjelder både vann og avløp.

Man må så markere «antall meter ledningsnett» og «antall meter rehabilitert/utskiftet ledningsnett», og så dividere sistnevnte på det førstnevnte. Da får man tallet for prosentuell fornyelse.

NORSK VANNS ÅRSMØTE 2012:

«VA-BRANSJEN HAR VÆRT UTROLIG DÅRLIGE TIL Å SELGE SEG INN TIL POLITIKERNE»

Det mente Jørn Stamm, virksomhetsleder for kommunalteknikk i Ski kommune. Stamm var en av foreleserne på dag 1 på Norsk Vanns årsmøte, som gikk av stabelen 3. september. Tema for denne dagen, en politisk dag, var: Gode tjenester – kommunenes ansvar. Hvordan mobilisere politisk og administrativt for å møte utfordringene sektoren står overfor?

Hørt det før? Ja, dette var en problemstilling som har gått igjen i det norske VA-miljøet de siste årene. Organisering, forfall, rekruttering med mer stod på programmet. Det kom en rekke gode innspill og forslag. Politikere var først ut. Ordfører Øystein Beyer i Porsgrunn fortalte om hvor viktig vannet er for å gjøre byen attraktiv å bo i. Stortingspolitiker Hilde Magnusson (AP) viste at hun godt forsto problemstillingene, men at rikspolitikere forventer at kommune-Norge tar det VA-ansvaret de er pålagt. Hun lovet å se på forslaget om en sektorlov og andre ønsker fra bransjen om hva staten kan bidra med. Så en avgått politiker – Matz Sandmann – som holdt et festlig innlegg hvor essensen var at «Politikk er kamp om virkeligheten, dagsorden og løsningene». Men den kampen er vanskelig å vinne. Og kanskje har ikke VA-bransjen engang forsøkt? Hvorfor lager vi ikke en film? (Etter Hurtigruta, Flåmsbana og Telemarkskanalen ser jeg nå fram til to NRK-døgn gjennom Drammens avløpssystem før man, etter noen dagers sedimenterende ro i renseanlegget, endelig kan stikke kameranlinjen opp av fjorden og trekke pusten). Den alltid energiske Toril Hofshagen fra Norsk Vann luftet sine ønsker til staten, men var godt fornøyd med egeninnsatsen. Men mer samarbeid trengs. Professor Hallvard Ødegaard fra NTNU holdt et spennende foredrag om nye løsninger og behovet for innovasjon og forskning. To svensker fortalte om hvordan svenskene har ordnet seg med organisering av sektoren, IVAR IKS og Ski kommune reddegjorde for sine erfaringer før dagen ble avsluttet med en livlig paneldebatt ledet av Sandmann.